Teaching Guide				
Identifying Data				2019/20
Subject (*)	Environmental Management		Code	760G01038
Study programme	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos (Ferrol)			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	2nd four-month period	Third	Optional	6
Language	Spanish			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Economía			
Coordinador	Lopez Fernandez, Jose Luis	E-mail	j.lopez@udc.es	
Lecturers	Lopez Fernandez, Jose Luis	E-mail	j.lopez@udc.es	
Web				
General description				

Study programme competences	
Code	Study programme competences
A3	Saúde laboral e prevención de riscos laborais.
A7	Auditoría Sociolaboral.
A13	Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.
A14	Seleccionar e xestionar información e documentación laboral.
A15	Dirixir grupos de persoas.
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.
A19	Identificar as fontes de información económica e o seu contido.
A31	Aplicar os coñecementos á práctica.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información.
B5	Toma de decisións.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Razoamento crítico.
B9	Traballo en equipos.
B10	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade.
B12	Motivación para a calidade.
B13	Adaptación a novas situacións.
B14	Aprendizaxe autónomo.
B15	Creatividade.
B16	Liderado.
B17	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
A3 Saúde laboral e prevención de riscos laborais.	A3 A31		C1 C3
A7 Auditoría sociolaboral	A7		
A13 Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.	A13		
A14 Seleccionar e xestionar información e documentación laboral	A14		
A15 Dirixir grupos de persoas	A15		
A18 Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.	A18		
A19 Identificar as fontes de información económica e o seu contido.	A19		
B2 Capacidade de análise e síntese.		B2	
B3 Capacidade de organización e planificación.		B3	
B4 Capacidade de xestión da información.		B4	
B5 Toma de decisions		B5	
B6 Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.		B6	
B8 Razoamento crítico.		B8	
B9 Traballo en equipo.		B9	
B10 Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade.		B10	
B12 Motivación para a calidade.		B12	
B13 Adaptación a novas situacións.		B13	
B14 Aprendizaxe autónomo.		B14	
B15 Creatividade		B15	
B16 Liderazgo		B16	
B17 Sensibilidade cara a temas medioambientais.		B17	
C4 Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			C4
C6 Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.			C6
C7 Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.			C7
C8 Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			C8

Contents	
Topic	Sub-topic
1.- Os problemas ambientais.	1.1. Principais problemas ambientais. 1.2. Clasifiación dos problemas ambientais. 1.3. A evolución dos problemas ambientais. 1.4 Os principais problemas ambientais en España.
2.- O problema desde un punto de vista económico.	2.1. Mercado e satisfación de necesidades. 2.2. Biosfera e mercado. 2.3. Racionalidade económica e degradación ambiental. 2.4. O nivel de contaminación óptimo.
3.- O valor do medio ambiente.	3.1. A ética e o orixen do valor do medio ambiente. 3.2. Valor e equidade. 3.3. O valor económico total. 3.4. O mercado como mecanismo de valoración.
4.- Métodos de valoración da calidade ambiental.	4.1. Métodos de valoración da calidade ambiental: métodos directos, métodos indirectos, limitacións dos métodos.

5.- Indicadores Ambientais.	5.1. Indicadores ambientais. 5.2. Capital natural, ahorro xenuino e riqueza. 5.3. A pegada ecolóxica.
6.- Política Ambiental.	6.1. Política económica e política ambiental. 6.2. Política ambiental: tipoloxía. 6.3. A Axencia ambiental e o problema da información. 6.4. A normativa ambiental: ventaxas e inconvintes. 6.5. Impostos ambientais, subsidios ambientais, permisos de emisión negociables.
7.- Empresa e medio ambiente.	7.1. A resposta da empresa ante a variable ambiental. 7.2. Ferramentas para a política medioambiental da empresa. 7.3. Sistemas que se centran no producto ofrecido.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Events academic / information	A3 A14 A18 B2 B4 B8 B10 B14 B17	1	7	8
Workbook	A3 A14 A18 A19 B2 B4 B8 B14 B17 C6	1	8	9
Student portfolio	A13 A14 A18 A19 B2 B3 B4 B8 B14 B15 C1	7	15	22
Objective test	A13 A14 A18 A31 B2 B8 B14 C1 C8	2	0	2
Supervised projects	A13 A14 A18 A19 B2 B3 B4 B5 B9 B16 C3	4	15	19
Guest lecture / keynote speech	A7 A14 A18 A19 B2 B3 B4 B6 B8 B12	30	50	80
Seminar	A13 A14 A15 A18 A19 A31 B2 B4 B8 B13 C4 C7	2	5	7
Personalized attention		3	0	3
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Events academic / information	Actividades realizadas polo estudante que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos, e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co o obxetivo de profundizar no coñecemento de temas de estudio relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan a o estudante coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novedades referentes a un determinado ámbito de estudo
Workbook	Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización nos contidos traballados.
Student portfolio	E unha carpeta ou archivador ordeao por seccions, debidamente identificadas ou etiquetadas, que conteñen os rexistros ou materiais producto das actividades de aprendizaxe realizadas polo estudante nun período de tempo, cos comentarios e calificacions asignadas polo profesor, o que lle permite visualizar o progeso do estudante. O portafolios inclue todo o que fai o estudante, como: apuntes ou notas de clase, traballos de investigación, guías de traballo e o seu desenrolo, comentarios de notas, resúmes, probas escritas, etc.

Objective test	Proba escrita utilizada para a evaluación do aprendizaxe coa característica distintiva de a posbilidade de determinar si as respostas dadas son ou non correctas. Constitue un instrumento de medida, elaborado rigurosamente, que permite evaluar coñecementos, capacidades, destrezas, rendimento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. E de aplicación tanto para a evaluación diagnóstica, formativa ou sumativa. A proba obxetiva pode combinar distintos tipos de preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construir con un só tipo de estas preguntas.
Supervised projects	Metodoloxía diseñada para promover o aprendizaxe autónomo dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente o aprendizaxe de como facer as cousas. Constitue unha opción baseada en que os estudantes asuman a responsabilidade do seu propio aprendizaxe. Este sistema de enseñanza basase en dous elementos básicos: o aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento dese aprendizajxe polo profesor.
Guest lecture / keynote speech	Exposición oral complementada co o uso de medios audiovisuais e a introducción de preguntas dirixidas a os estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar o aprendizaxe. A clase maxistral e tamén coñocida como conferencia, método expositivo e lección maxistral. Esta última modalidade reservase a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasions especiais, con un contido que supon unha elaboración orixinal baseada no uso casi exclusivo da palabra como vía de transmisión da información a audiencia.
Seminar	Técnica de traballo en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Caracterizase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusions as que teñen que chegar todos os componentes do seminario.

Personalized attention	
Methodologies	**Description**
Seminar Guest lecture / keynote speech Supervised projects Workbook Student portfolio Events academic / information	O seguimento dos traballos tutelados, da elaboración do portafolios, a presentación, exposición das lecturas e a xustificación, breve resúmo da asitencia a eventos cinetíficos e/ou divulgativos relaizaránse nas datas e horas de tutorías que acorden o profesor e os estudantes, das recollidas na guía do estudante.

Assessment			
Methodologies	**Competencies**	**Description**	**Qualification**
Supervised projects	A13 A14 A18 A19 B2 B3 B4 B5 B9 B16 C3	Metodoloxía diseñada para promover o aprendizaxe autónomo dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos, profesionais). Está referida prioritariamente o aprendizaxe de como facer as cousas. Constitue unha opción baseada en que os estudantes asuman a responsabilida do seu propio aprendizaxe. Este sistema de enseñanza básase en dous elementos: o aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento dese aprendizaxe polo profesor. Elaboración, presentación e defensa dun traballo individual ou en grupo de algún tema relacionado cos contidos do programa; con anterioridad a que finalice o cuatrimestre e núnca máis tarde de quince días antes da data da proba obxetiva final da convocatoria ordinaria.	15

Objective test	A13 A14 A18 A31 B2 B8 B14 C1 C8	Proba escrita utilizada para a evaluación do aprendizaxe coa característica distintiva da posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitue un instrumento de medida, elaborado rigurosamente, que permite evaluar coñecementos, capacidades, destrezas, rendimento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. E de aplicación tanto para a evaluación diagnóstica, formativa ou sumativa. A proba obxetiva pode combinar distintos tipos de preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construir con un só tipo de estas preguntas. Na data aprobada na la Xunta de Facultade, realizaráse unha proba obxetiva na que o estudante terá que respostar a un cuestionario teórico-práctico (test de resposta cerrada e aberta; os erros restarán 1/2 de valor de 1 acerto) e preguntas de resposta aberta (breve explicación, resúmo, interpretación de datos, etc.) ou de ambos tipos.	60
Workbook	A3 A14 A18 A19 B2 B4 B8 B14 B17 C6	Son un conxunto de textos, documentación escrita que se recolleron, editaron como fonte de profundización nos contidos traballados. O estudante deberá presentar unha breve recensión sobre alguna das lecturas recomendadas polo profesor e defendela con anterioridade a que finalice o cuatrimestre e nunca máis tarde de quince días antes da data da proba obxetiva final da convocatoria ordinaria.	5
Student portfolio	A13 A14 A18 A19 B2 B3 B4 B8 B14 B15 C1	E unha carpeta ou archivador ordeado por seccions, debidamente identificadas ou etiquetadas, que conteñen os rexistros ou materiais producto das actividades de aprendizaxe realizadas polo estudante nun período de tempo, cos comentarios e calificacions asignadas polo profesor, o que lle permite visualizar o progeso do estudante. O portafolios inclue todo o que fai o estudante, como: apuntes ou notas de clase, traballos de investigación, guías de traballo e o seu desenrolo, comentarios de notas, resúmes, probas escritas, etc.	15
Events academic / information	A3 A14 A18 B2 B4 B8 B10 B14 B17	Actividades realizadas polo estudante que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos, e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co o obxetivo de profundizar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan a o estudante coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novedades referentes a un determinado ámbito de estudo. Esixe presentación do programa, certificado de asistencia e breve resúmo do contido.	5

Assessment comments
En calquer caso o estudante terá a posibilidade de presentarse exclusivamente a proba obxetiva final nas datas señalas pola Xunta de Facultade na que o estudante terá que dar resposta a un cuestionario teórico-práctico(test de resposta cerrada e aberta, os erros restarán 1/2 do valor de 1acerto), preguntas de resposta aberta (breve explicación, resumo, interpretación de datos e gráficas, casos prácticos) ou de ambos tipo. A valoración en este caso da proba final será de 6,0 puntos. Se o estudante decide non acollerse o sistema de evaluación/exclusiva mediante unha proba obxetiva final, o outro sistema permite diseñar o proceso de formación tendo como punto de partida o volúmen de traballo que o estudante deberá realizar para acadar os obxetivos propostos, e decir, a asistencia as sesións expositivas e interactivas, traballos tutelados, lecturas, portafolios, así como o traballo persoal que supon o estudo dos contidos do programa.Para poder acollerse o sistema de evaluación continua o estudante terá que asistir necesariamente a un mínimo do 80% das sesións e para poder aprobar a asignatura e necesario obter unha nota mínima de 4 na proba obxetiva final. Os estudantes con dedicación o estudio a tempo parcial terán o mesmo sistema de evaluación que os estudantes a tempo completo e en caso que non asistan as sesións presenciais terán que entregar ás prácticas, traballos, portafolios, lecturas etc. antes da data da proba obxetiva final da convocatoria ordinaria.

Sources of information

Basic	- (1999). Manual de Gestión Medioambiental. Madrid. Mapfre - (). Norma ISO 14001. - (). Reglamento EMAS. - Conesa Fernández-Vitoria, Vicente y otros (). Los instrumentos de la Gestión Medioambiental en la Empresa. Mundi Prensa Libros, S.A. - Pousa Lucio, Xoan M. (). La Gestión Medioambiental: un objetivo común. Ideas Propias - Hunt,David y Jhonson, Catherine (). Sistemas de Gestión Medioambiental: principios y práctica. McGraw-Hill/Interamericana de España S.A. - Claver,E., Molina, J.F. y Tarí, J.J. (). Gestión de la Calidad y Gestión Medioambiental. Pirámide Madrid - Soler Manuel A. (). Manual de Gestión del Medio Ambiente. Ariel, S.A - AENOR (). Gestión Medioambiental. - Azqueta Diego (). Introducción a la Economía Ambiental. McGraw-Hill
Complementary	

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Subjects that continue the syllabus
Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.